

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Att studera franska: eget beslut eller familjens inflytande?

Francois-Xavier Poret

LAU690

Handledare: Katharina Vajta

Examinator: Alejandro Urrutia

Rapportnummer:

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen

Titel: Att studera franska: eget beslut eller familjens inflytande?

Författare: Francois-Xavier Poret

Termin och år: HT 2010

Kursansvarig institution: Sociologiska institutionen

Handledare: Katharina Vajta

Examinator: Alejandro Urrutia

Rapportnummer: HT10-

Nyckelord: franska, kulturellt kapital, Bourdieu, familjestrategier, social reproduktion, föräldrarnas inflytande

Syfte:

Syftet är att utifrån Bourdieus teori om social reproduktion och särskilt begreppet *kulturellt kapital* utreda om eleverna känner sig medvetna eller uppfattar en form av påverkan från sina föräldrar när de väljer att studera franska eller om de känner sig medvetna om att det var deras eget val.

Huvudfråga

Är elevernas val att studera franska starkt beroende av föräldrarnas kulturella kapital?

Metod och material

Enkätundersökning. Undersökningen använder strukturerade enkäter med möjlighet för eleverna att kommentera svaren på alla frågorna.

Resultat

Resultaten av enkätundersökningen kan analyseras på tre nivåer. *På en första nivå* har eleverna en tydlig medvetenhet rörande existensen av familjens inflytande eller inte över deras val att studera franska. Ungefär en tredjedel av det totala antalet elever tycker inte att någon påverkade dem innan de började studera franska. *På en andra nivå* är föräldrarnas åsikt inte den viktigaste faktorn när eleverna valde att studera franska utan istället elevernas eget intresse för det franska språket och det franska samhället på ett mer generellt sätt. *På en tredje nivå* är föräldrarnas påverkan starkare när föräldrarna är högutbildade för eleverna som har upplevt någon form av föräldrarnas inflytande.

Förord

Jag heter Francois-Xavier Poret och har läst det korta lärarprogrammet med franska och samhällskunskap som ämneskombination. Franska är mitt modersmål och det var därför naturligt för mig att försöka analysera varför eleverna i Sverige väljer att studera franska.

I denna studie vill jag undersöka om föräldrarnas kulturella bakgrund är en viktig faktor när eleverna väljer att studera franska.

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Katharina Vajta för förståelse och vägledning genom skrivningsprocessen.

Jag vill också tacka min fru Ulrika som varje dag underlättar min integration i det svenska samhället.

Jag hoppas att mitt examensarbete kommer att bidra till en fördjupad analys om relationen mellan elevernas eget intresse, föräldrarnas påverkan och valet att studera franska.

Trevlig läsning!

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Syfte och problemformulering.....	6
2.1 Syfte och frågeställningar.....	6
2.2 Hypotes.....	6
2.3 Avgränsning.....	6
2.4 Viktiga begrepp.....	7
2.5 Familjestrategier.....	7
3. Teori och tidigare forskning.....	9
3.1 Teoretisk bakgrund.....	9
3.2 Tidigare forskning.....	9
4. Metod.....	11
4.1 Metodval.....	11
4.2 Urval.....	11
4.3 Etiska principer.....	12
4.4 Reliabilitet och validitet.....	12
5. Resultatredovisning.....	13
5.1 Föräldrarnas kulturella kapital.....	13
5.2 Elevernas skäl när de valde att studera franska.....	15
5.3 Elevernas medvetenhet om personerna som har påverkat deras val att studera franska och om sättet föräldrarna har varit delaktiga i valet.....	17
5.4 Elevernas tillfredsställelse i efterhand med sitt val att studera franska.....	20
6. Diskussion och slutsats.....	21
6.1 Resultatdiskussion.....	21
6.2 Metoddiskussion och fortsatt forskning.....	24
6.3 Relevans för läraryrket.....	24
6.4 Slutsats.....	25
7. Referenser.....	26
8. Bilagor.....	28

1. Inledning

Persson Andersson & Nilsson Lindström (2003) betonar att tre olika kulturer, vilka är tvångskultur, karriärkultur och kunskapskultur, kan prägla skolorna. Om en skolkultur innehåller dessa tre olika kulturer kan en kultur vara dominerande i mycket stor utsträckning (Persson 2003:51). Om vi beaktar olika debatter om betygssystemet i Sverige de senaste åren tycker jag att det skulle vara relevant att fundera på om skolkulturen med karriärkultursdominans inte kommer att bli den dominerande framtida form av skolkultur i Sverige. Följaktligen skulle det kunna vara väsentligt att analysera och problematisera mekanismerna bakom teorin om social reproduktion av den franske sociologen Pierre Bourdieu, som skulle kunna förklara varför föräldrarna påverkar sina barn att studera vissa ämnen eller program. Anderson & Kaspersen (2003:413) anser att Bourdieus teori om social reproduktion kan sammanfattas på följande sätt: skolan gynnar barn från den dominerande klassen, vilket leder till en reproduktion av klassamhället och denna reproduktion gör i sin tur att alla barn från den dominerande klassen kommer att få de dominerande sociala positionerna i samhället.

Om Bourdieus teori kan appliceras på ett effektivt sätt i den franska skolorganisationen (skolkultur med karriärkulturdominans som privilegierar elevernas prestanda och betyg), är en fråga att fundera på om Bourdieus teori om reproduktion skulle kunna tillåta att förklara vissa mekanismer i en svensk skolorganisation som gör att elevernas framgång är allt mer påverkad av betyg och skolmeriter (till exempel skapandet av begreppet *meritpoäng*). I denna linje är min ambition i denna uppsats att analysera om eleverna är medveta om att de fick utstå någon form av påverkan från föräldrarnas sida när de valde att studera franska eller om de valde att studera franska efter ett eget beslut. Denna analys skulle kunna leda till en bättre förståelse vad gäller elevernas val att studera franska för att kunna föreslå en undervisning i franska så effektiv som möjligt och kunna försöka höja antalet elever som skulle kunna studera franska genom en bättre förståelse av de olika faktorerna som påverkar valet.

För att kunna förstå Bourdieus teori om social reproduktion (och varför denna teori skulle kunna förklara påverkansmekanismer) är det lämpligt att redan nu förklara det grundföreläggande konceptet *meritokratiskt ideal*. Enligt detta koncept måste ett skolsystem ge alla barn samma möjlighet att lyckas och utvecklas utan någon form av diskriminering, till exempel på grund av etnicitet (Beitone 2004:277). Konsekvensen av denna skolsystemorganisation är att alla medborgare accepterar intellektuell överlägsenhet, vilket skulle kunna ersätta sociala ojämnligheter. Bourdieu sammanfattar detta resonemang genom att betona att föräldrarna spelar en viktig roll beträffande reproduktionsmekanismer inte endast i den biologiska meningen utan också i det sociala rummet (Bourdieu 2004:120). Med andra ord innebär skolan samtidigt en process av demokratisering och en process av reproduktion. Men vissa mekanismer kan i verkligheten leda till ojämnligheter, till exempel skillnader mellan familjestrategier (Duru-Bellat & Van Zanten 2005). Bourdieu (1993:279) föreslår ett exempel av olika familjestrategier:

Faktum är att de fraktioner som är rikast på kulturellt kapital är benägna att investera jämförelsevis mer i sådan utbildning för sina barn och sådana kulturella praktiker som gör att de själva bevarar eller förstärker sin exklusivitet, medan de fraktioner som är rikast på ekonomiskt kapital åsidosätter kulturella investeringar i utbildningar och investeringar i utbildning till förmån för ekonomiska investeringar.

2. Syfte och problemformulering

2.1 Syfte och frågeställningar

Syftet är att utifrån Bourdieus teori om social reproduktion utreda om eleverna känner sig medvetna eller uppfattar en form av påverkan från sina föräldrar när de väljer att studera franska eller om de känner sig medvetna om att det var deras eget val. Syftet med uppsatsen är med andra ord att studera om Bourdieus teori om social reproduktion och särskilt begreppet *kulturellt kapital* skulle kunna förklara varför eleverna valde att studera franska som modersspråk.

De frågor jag i mitt arbete vill ha svar på är:

Är eleverna medvetna om eventuella betydelse av familjens inflytande eller inte över deras val av att studera franska?

Tror eleverna att föräldrarnas åsikt är den viktigaste faktorn när eleverna valde att studera franska?

Är föräldrarnas påverkan starkare när föräldrarna är högutbildade?

Spelar föräldrarnas/släktingars eget intresse och kunskaper någon roll när eleverna väljer att studera franska?

2.2 Hypotes

En första hypotes är att eleverna uppfattar att den viktigaste faktorn när de valde att studera franska inte var föräldrarnas åsikt utan det egna intresset.

En andra hypotes är att högutbildade föräldrar inte påverkar sina barn mer än lågutbildade föräldrar när det gäller valet att studera franska och att det kulturella kapitalet spelar en minimal roll för valet.

2.3 Avgränsning

Mitt mål är att ta reda på elevernas uppfattning om de var påverkade av sina föräldrar, och i så fall i vilken utsträckning, när de valde att studera franska, utan att analysera själva påverkan. Jag är medveten om att det kan finnas en skillnad mellan elevernas egen uppfattning och den verkliga påverkan, till exempel på grund av en påverkan från föräldrarna som skulle kunna uppfattas på ett indirekt sätt eller som redan skulle kunna vara integrerad och internaliserad (det vill säga att eleverna inte kommer att bedöma ett visst beteende hos sina föräldrar som en möjlig källa till påverkan).

2.4 Viktiga begrepp

Skolkultur:

I skolkultur ingår alla situationer, förväntningar, övertygelser och vanliga beteenden som kan finnas i skolvärlden (Persson 2003: 50-51). Skolkultur är nämligen ”ett resultat av extern anpassning till skolans omgivning och av intern integration av skolans olika aktörer” och reflekterar värderingarna och attityderna som är delade mellan dess medlemmar, det vill säga vissa aktörer i utbildningssystemet, speciellt lärare, elever och föräldrar även om varje aktör har sin egen tolkning av de essentiella värderingarna (Persson 2003: 50-51). Dessa essentiella värderingar är kallade *habitus* av Pierre Bourdieu. Broady (1990:228) definierar Bourdieus begrepp *habitus* på följande sätt: ”

Med *habitus* avser Bourdieu system av dispositioner som tillåter människor att handla, tänka och orientera sig i den sociala världen. Dessa system av dispositioner är resultatet av sociala erfarenheter, kollektiva minnen, sätt att röra sig och tänka som ristats in i människors kroppar och sinnen. Bourdieus *habitus* teori vilar egentligen på en enkel tanke: människors *habitus*, som formats av det liv de dittills levit, styr deras föreställningar och praktiker och bidrar därmed till att den sociala världen återskapas eller ibland förändras.

Symboliskt kapital:

Symboliskt kapital består av alla sociala relationer och alla personliga relationer som en individ kan mobilisera för sin egen skull. Till exempel relationerna i klubbar, jobbrelationer, etc. (Giddens 2007: 278-279).

Ekonomiskt kapital:

Ekonomiskt kapital består av alla materiella resurser (inkomst och arv) samt kännedomen om ekonomins spelregler (Giddens 2007: 278-279).

Kulturellt kapital:

Kulturellt kapital består huvudsakligen av:

- Kulturella varor (tavlor, skulpturer, böcker, frekventa biblioteksbesök, etc.) som är mer legitima om de liknar de varor som skolan värderar högt (Giddens 2007: 278-279).
- Utbildning som gäller på livstid men som kan komma att förlora värde. Den har en funktion av ”skärm” tack vare en institutionell garanti (skolan) (Giddens 2007: 278-279).
- Uppfattning som är mer eller mindre *kultiverade* som, till exempel, språkbruk (att välja *det rätta ordet*). Det lingvistiska kapitalet är fundamentalt eftersom dess påverkan inte upphör under livstiden (Giddens 2007: 278-279).

Broady (1990:177) betonar att en svensk läsare kan närma sig egenarten hos begreppet *kulturellt kapital* genom att jämföra med ett annat begrepp, det sociala arvet, som i Sverige sedan slutet av sextiotalet använts för att förklara bland annat utbildningsframgångar eller uteblivna dito.

2.5 Familjestrategier

Enligt Kellerhals och Montandon (1991) består föräldrarnas uppfostringsfunktion av tre olika uppgifter. Föräldrarna måste medverka till att skapa sina barns personlighet. De måste dessutom förbereda sina barn på att integrera sig i en viss social position (Kellerhals & Montandon 1991:51). Forskarna betonar dessutom att barnuppfostran kan analyseras som en påverkansprocess som innehåller olika strategier, det vill säga föräldrarnas mål och föräldrarnas påverkanstekniker som tillåter att nå målet (Kellerhals & Montandon 1991:31).

Vi kan argumentera att ett mål för föräldrar är att deras barn ska uppnå en bra socialposition i samhället. I linje med detta argument har föräldrarna ett motiv för att påverka sina barn när de väljer att studera ett nytt språk. De kan till exempel lägga fram framtida arbetstillfällen eller att de kommer att kunna hjälpa sina barn med studierna eftersom de själva har kunskaper i språket. De kan också lägga fram att bara de bästa eleverna väljer att studera franska, vilket kan ledda till en bra klassatmosfär. Men föräldrarna kan också påverka sina barn att välja ett språk för sin egen skull. Denna typ av strategier som av Brown (1990) kallas för *parentocracy* kan till exempel vara att föräldrarna påverkar sina barn att studera franska eftersom de har ett eget intresse för språket (de har kanske själva studerat franska och tycker om språket) eller om de har ett hus i Frankrike eller ofta reser till Frankrike. Målet med inflytandet är nämligen inte enbart att föredra sina barns prestanda, utan att skapa nya kulturella relationer i framtiden eller med andra ord att öka sitt symboliska kapital.

3. Teori och tidigare forskning

3.1 Teoretisk bakgrund

Bourdieu & Passeron (1970) utvecklade en teori om social reproduktion i boken *La reproduction - éléments pour une théorie du système d'enseignement*. Deras syfte var att förklara varför vissa individer vill förbättra eller upprätthålla sina sociala positioner från en generation till en annan och förstå varför det kulturella kapitalet har en så prominent plats i det franska samhället.

Bourdieu betonar att elevers skolframgång från dominerande klasser (den dominerande klassen består bara av personer som är högutbildade det vill säga att de har studerat minst tre år på högskola eller universitet) inte är ett resultat av deras eget skolarbete utan beror på deras kulturella arv. Han menar nämligen att alla individer inte får samma kulturella arv, det vill säga att de skiljer sig från varandra genom tre begrepp som är ekonomiskt, kulturellt och symboliskt kapital (*cf viktiga begrepp*)(Giddens 2007:278). Denna fördelning av de olika kapitalen kan förklara varför samhället är socialt stratifierat. Vi kan notera att det kulturella kapitalet är mycket viktigt eftersom ”en elev som ärvt en myckenhet kulturellt kapital har statistiskt sett goda chanser att förvärva ett värdefullt utbildningskapital och att erhålla ett välavlönat arbete.” (Broady 1998:8).

Enligt Bourdieu är en viktig aspekt att skolan inte enbart reproducerar ojämnligheter av ekonomiskt, kulturellt och symboliskt kapital utan även legitimerar dem. Skolan tenderar nämligen att förstärka attityderna av den dominerande klassen genom att kräva dessa attityder (språk, tankar, etc.) och föreslå en generell kultur som är i enlighet med den dominerande klassen. Denna generella kultur kallas *Habitus* av Bourdieu och han beskriver detta begrepp som ett system av dispositioner att agera, uppfatta, känna och tänka på speciellt sätt där individerna kommer att internalisera och inkorporera dispositionerna under deras liv (Bourdieu 1980:88).

3.2 Tidigare forskning

Vi kan börja med att notera att ingen forskning verkar ha studerat kopplingen mellan valet att studera franska och föräldrars påverkan, utan snarare studerat kopplingen till föräldrars påverkan av utbildningsval på ett generellt sätt eller föräldrars påverkan och slutbetyg. Det är dock relevant att notera att denna forskning som visar att föräldrarna har en aktiv roll gällande deras barns skolval eller skolframgång, kan hjälpa att *förstärka* mina hypoteser.

Ett pressmeddelande från Skolverket (23 november 2009) betonar att den senaste statistiken över slutbetygen i årskurs 9 tillåter att bekräfta att ” föräldrarnas utbildningsnivå är den bakgrundsfaktor som har störst betydelse för elevers slutbetyg i grundskolan” och att ”betydelsen har också ökat under flera år”. Läsåret 2008/2009 hade nämligen elever med föräldrar med grundskoleutbildning ett genomsnittligt meritvärde på 159,4. Elever med minst en gymnasieutbildad förälder hade ett genomsnittligt meritvärde på 193,9 och elever med minst en högskoleutbildad förälder hade ett genomsnittligt meritvärde på 231,4.

Det är också särskilt intressant att presentera resultatet som Eva Ranehill (2002) kommit fram till. I sin rapport *Social snedrekrytering till högre studier* betonar hon nämligen att vi kan finna en korrelation mellan föräldrars sociala bakgrund och elevers utbildningsval. Hon konstaterar att föräldrar som är högutbildade blir mer engagerade i sina barns studier och påverkar sina barn att läsa vidare på universitet.

Denna idé förstärks hos Tiina Onatsu-Arviolommi (2003) som i sitt arbete "*Pupils' achievement strategies, family background and school performance*" betonar att resultat har visat att föräldrars sociala bakgrund, till exempel låg eller hög utbildning, spelade en stor roll för barnens skolresultat (till exempel Gustafsson 1994). Aunola, Nurmi, Lerkkanen & Rasku-Puttonen (2003) har dessutom visat att föräldrars sociala bakgrund kan påverka hur föräldrarna tar hand om sina barn och hur de uppfattat sin roll som förälder.

4. Metod

4.1 Metodval

Jag valde att genomföra min undersökning genom att använda en enkät som tillåter att analysera relationer mellan olika variabler som är representerade av flera frågor. Med andra ord är förhoppningen att finna mönster i svaren och att beskriva och förklara hur och varför olika grupper av respondenter skiljer sig åt med avseende på vad de svarar (Esaiasson 2007:258). Eftersom målet inte var att analysera ingående påverkansmekanismer utan att uppskatta elevernas uppfattning om de var påverkade av sina föräldrar när de valde att studera franska eller om de valde att studera franska efter en egen eftertanke, verkar en enkät vara ett bra verktyg för att få en bred bild eftersom ”frågeundersökningar ofta arbetar med relativt strukturerade (preciserade och/eller detaljerade) frågor medan en samtalsintervju ofta bygger på mer ostrukturerade frågor” (Esaiasson 2007:259). Det var dessutom viktigt att undvika intervjuareffekter som kan uppstå under intervjuundersökningar som till exempel omedveten påverkan från intervjuaren eller anpassning från den intervjuades sida (Esaiasson 2007:265). Jag valde att använda strukturerade enkäter (Stukåt 2005) men jag lämnade till alla elever och för alla frågor en möjlighet att kommentera svaren.

4.2 Urval

På grund av mitt syfte som var att analysera påverkansfaktorer mellan elever med olika kulturellt kapital, har jag valt att inkludera två skolor i urvalet, båda med mycket olika egenskaper, det vill säga dels ett fristående gymnasium med internationell inriktning som placerar språket i centrum och är beläget i en industrialiserad kommun (totalt 125 elever på skolan) och dels ett kommunalt gymnasium beläget i en lantlig kommun (totalt 300 elever på skolan). Jag har valt dessa två specifika städer på grund av den stora skillnaden mellan andelen av befolkningen (befolkning mellan 25 och 64 år) som har studerat minst 3 år på högskola eller på universitet eftersom utbildningsnivån är ”den viktigaste indikatorn på innehav av kulturellt kapital”(Bourdieu 1993: 20). Enligt SCB har 12 % av befolkningen i den lantliga kommunen studerat minst 3 år på högskola eller på universitet mot 19 % i den industriella kommunen.

Jag har undersökt alla elever som studerade franska på dessa två gymnasier (steg 1, 2, 3 och 4), vilket motsvarar 51 elever och vi kan notera att jag fick två bortfall i min undersökning (en på den kommunala skolan och en på den fristående skolan). Jag presenterade syftet med undersökningen för varje elevgrupp (totalt 7 elevgrupper) för att kunna nå en så stor svarsfrekvens som möjligt och jag samlade in enkäterna direkt efter att eleverna hade svarat på frågorna.

4.3 Etiska principer

Vetenskapsrådets forskningsetiska krav (2002) har varit vägledande på ett tydligt sätt:

Informationskrav (Vetenskapsrådet 2002:7): Syftet med undersökningen har presenterats och eleverna har informerats att deltagandet var absolut frivilligt till alla elever. Alla elever har informerats om att de hade rätt att avbryta sitt deltagande när som helst.

Samtyckeskrav (Vetenskapsrådet 2002:9): Alla föräldrar har informerats och jag har bett om deras samtycke genom att skicka med eleverna ett brev.

Konfidentialitetskrav (Vetenskapsrådet 2002:12): Alla elever har informerats att deras deltagande var anonymt

Nyttjandekrav (Vetenskapsrådet 2002:14): Alla elever har informerats att all samlad information kommer användas inom en vetenskaplig ram.

4.4 Reliabilitet och validitet

Beträffande validitet kan jag anse att en väl genomförd kvantitativ frågeundersökning är mycket beroende av *frågorsvaliditet* (Esaïasson 2007: 270-281), speciellt när man inte vill ha ett bortfall av analysenheter högre än 25-30% vilket anses som en acceptabel nivå (Esaïasson 2007:210). Innan jag började undersökningen har jag provat enkäten på några elever som studerade spanska (ordet franska ersättes av ordet spanska i frågorna). Eftersom jag inte fick något bortfall i formulärfrågorna kan jag anse att frågorsvaliditet är god, det vill säga att frågorna var enkelt formulerade och innehöll inga svåra ord, vilket hade för konsekvens att ingen elev missuppfattade någon fråga. Jag har försökt att formulera frågorna så att de inte var ledande och anser att enkäterna har en god *trovärdighet*.

Vad gäller *repetierbarhet* tror jag att en annan person, som skulle använda mitt mätinstrument och mitt urval, skulle få nästan samma resultat.

Rörande *reliabilitet* tycker jag att metoden, samt även resultatdelen och slutsatserna, har en god reliabilitet eftersom resultaten är i överensstämmelse med området som avsågs undersökas.

Beträffande *generaliseringen* kan jag betona att jag inte har en tillräcklig utbredd undersökning för att kunna dra några generella slutsatser och jag följer Kvales råd som är att det är viktigt att man alltid har belägg när man vill generalisera (Kvale 2007:211). På ett idealt sätt skulle min uppsats kunna representera ett incitament för fortsatt forskning på temat.

5. Resultatredovisning

I resultatredovisningen är min ambition att redogöra för alla resultat från den empiriska undersökningen (49 enkäter), vilka kommer att föreslå en bild som kan tillåta att svara på frågeställningarna. Jag är medveten om att dessa resultat inte räcker för att kunna dra några absoluta slutsatser om föräldrarnas påverkan gällande valet av franska. Min ambition var inte att analysera hur de två sambanden (skolform och föräldrarnas utbildning) hänger ihop utan att få en så verklighetstrogen bild som möjligt av skillnader som kan uppstå beroende av dessa olika variabler.

Jag har valt att presentera olika synvinklar, det vill säga:

I en första del, hur det kulturella kapitalet från föräldrarna ser ut beroende av skolformen (fristående skola/kommunalskola).

I en andra del, vika skäl var viktigast när eleverna valde att studera franska, samtidigt beroende av skolformen och även beroende av föräldrarnas utbildningsnivå (högtbildade eller inte).

I en tredje del, vilka personer har påverkat eleverna som har upplevt ett inflytande och på vilket sätt.

Jag kommer dessutom att presentera en tabell som redovisar om eleverna är nöjda eller inte med sitt val att studera franska, och som kommer att användas i delen ”relevans för läraryrket”.

Vad gäller redovisningen valde jag att presentera alla resultatdata i form av tabeller för att läsaren ska få en bra överblick. Alla resultatdata är omvandlade till procent och symbolen *fi* vissa tabeller indikerar hur många elevers svarsalternativ jag har tagit med i beräkningen i kalkylen.

Om en av föräldrarna har studerat minst tre år på universitet valde jag att räkna in föräldrarnas utbildningsnivå som ”minst 3 år högskoleutbildning”, vilket betyder att jag har tagit i beräkningen den högsta utbildningsnivån i familjen (tabell 5:1:3 samt tabell 5:2:1 och tabell 5:3:1)

5.1 Föräldrarnas kulturella kapital

Eleverna fick frågor om föräldrarnas arbetssituation, vilken socialbakgrund föräldrarna har (moder och fader), samt om de gjort någon resa i Frankrike innan de valde att studera franska. Syftet är att observera om det finns skillnader mellan de två olika skolkulturerna vad gäller de tre variablerna. Jag har valt att fokusera på de två sista variablerna som kan ingå i vad Bourdieu kallar för kulturellt kapital och att använda föräldrarnas arbetssituation som en kontrollvariabel (för att eliminera till exempel en stor arbetslöshetsnivå i en av de två valda städerna).

	Arbetslös			Studerar			Arbetar			Annat
	Moder	Fader	Föräldrar	Moder	Fader	Föräldrar	Moder	Fader	Föräldrar	Föräldrar
Friskola A	9 %	3 %	5,9 %	3 %	0 %	1,4 %	85 %	97 %	91,1 %	1,5 %
Kommunal skola B	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	100 %	0 %

5: 1: 1 Föräldrarnas förvärvsarbete på friskola A och kommunalskola B.

Resultaten visar på ett tydligt sätt att nästan alla föräldrar arbetar (92 av 98 föräldrar). Vi kan notera att en elev från den fristående skolan har svarat *annat* på frågan om moders förvärvsarbete och kommenterar svaret genom att skriva att modern är sjukskriven.

Två elever från den fristående skolan valde att skriva en kommentar. Den första skrev att fadern ibland vikarierar och den andra att modern studerar för att bli sjuksköterska.

	Grundskola		Gymnasium		Högskola < 3 år		Högskola > 3 år		Vet inte		Annat
	Moder	Fader	Moder	Fader	Moder	Fader	Moder	Fader	Moder	Fader	Föräldrar
Friskola A	0 %	0 %	18 %	38 %	23 %	14 %	47 %	30 %	9 %	9 %	1,5 %
Kommunal skola B	0 %	0 %	46 %	54 %	20 %	20 %	20 %	6 %	14 %	14 %	3 %

5: 1: 2 Föräldrarnas utbildningsnivå på friskola A och kommunalskola B.

Resultaten visar mycket olika indelning beroende av skolformen. 47 % av mödrarna till eleverna som studerar på den fristående skolan har studerat minst tre år på universitet mot enbart 20 % av mödrarna till eleverna som studerar på den kommunala skolan. Samma skillnad återfinns i SCB:s statistisk och detta gäller också för mödrarna som bara har gymnasieutbildning.

Om vi jämför med mödrarnas utbildningsnivå återfinns vi inte samma resultat gällande fäderna som har studerat minst tre år på universitet eftersom det finns tre gånger fler fäder till eleverna på den fristående skolan som har studerat minst tre år på universitet än bland fäderna till eleverna på den kommunala skolan. Vi återfinns inte denna skillnad mellan fäder som enbart har gymnasieutbildning.

	Har varit i Frankrike	Har inte varit i Frankrike
Friskola A	42 %	58 %
Kommunalskola B	54 %	46 %
Högskola > 3 år (n=23)	48 %	52 %
Högskola < 3 år och mindre (n=22)	45 %	55 %

5: 1: 3 Andel av eleverna som har varit i Frankrike innan de valde att studera franska beroende av skolformen samt föräldrarnas utbildningsnivå.

Vad gäller resorna beroende av föräldrarnas utbildning, valde jag att inte ta i beräkningen enkäterna där eleverna inte känner till sin moders och faders utbildningsnivå. Resultaten visar nästan inga skillnader vad gäller antalet av eleverna som har varit i Frankrike innan de valde att studera franska beroende av skolformen samt föräldrarnas utbildningsnivå.

Vi kan notera att två elever gjorde kommentarer. För den första var resan i Frankrike ”en stor anledning till att jag valde att studera franska eftersom att jag var i Paris i en vecka [...]”. Den andra eleven betonade att det var ”bara en kort visit på en vecka, men jag blev intresserad av språket”.

5.2 Elevernas skäl när de valde att studera franska

Eleverna fick frågan om vad som var viktigast för dem när de valde att studera franska. Syftet var att kunna uppskatta föräldrarnas åsikt genom att jämföra den med andra variabler som till exempel intresset för den franska kulturen, ryktet om det franska språket eller kompisars och lärares åsikt. Varje elev fick möjlighet att svara på en svarskategori kallad *annat* samt möjlighet att kommentera detta val. En enda elev valde att inte svara på denna fråga och kommenterar sitt val genom att skriva att han hade valt franska ”på grund av det inte fanns möjlighet till spanska studier” och att ”franska var andra valet”. Eftersom denna fråga innehåller en rangordning, har jag valt att redogöra den genomsnittliga rangordningen per svar (där 5 är högst och 1 är minst).

	Stort intresse fransk kultur	Studera med kompisar	Franska språkets rykte	Lärarnas/komp. åsikt	Föräldrarnas åsikt	Annat
Alla elever	3,38 (f=47)	2,94 (f=42)	3,39 (f=48)	2,15 (f=42)	2,41 (f=41)	3,6 (f=28)
Friskola A	3,48 (f=33)	3,07 (f=28)	3,42 (f=33)	2,28 (f=29)	2,46 (f=26)	3,75 (f=20)
Kommunalskola B	3 (f=14)	2,55 (f=14)	3,33 (f=14)	2 (f=14)	2,3 (f=15)	3,25 (f=8)
Högskola > 3 år	3,6 (f=21)	2,45 (f=21)	3,33 (f=22)	2,11 (f=19)	2 (f=18)	4,3 (f=10)
Högskola < 3 år och mindre	3,31 (f=20)	3,31 (f=20)	3,37 (f=20)	1,93 (f=20)	2,15 (f=14)	3,88 (f=9)

5: 2: 1 Medelvärde av elevernas rangordning gällande vad som var viktigaste för dem när de valde att studera franska beroende av skolformen samt föräldrarnas utbildningsnivå.

Elevernas svar oberoende av skolformen eller föräldrarnas utbildningsnivå

Resultaten visar att svarskategori *annat* har fått den högsta rankningen bland eleverna. Alla elever som valde denna svarskategori som skäl för att de valde att studera franska skrev en kommentar som tillåter att integrera några upplysningar. Jag valde att presentera alla kommentarer (KS indikerar att kommentaren kommer från en elev som studerar på den kommunala skolan och FS indikerar att kommentaren kommer från en elev som studerar på den fristående skolan) även om vissa av dem inte angår svarsalternativet ”*annat*”. De flesta eleverna betonade att det var på grund av att de tyckte att det franska språket var vackert:

”Jag valde att läsa franska för jag tycker att det är ett väldigt språk att tala” (Kommunal Skola)

”Jag valde att studera franska eftersom jag älskar språk och franska är ett vackert språk, även ett språk som jag alltid har velat lära mig” (Fristående Skola)

”Jag valde franska därför att jag tycker att det låter fint” (FS)

”Det låter så fint och jag vill också lära mig att prata så” (FS)

”Tyckte det låt fint” (FS)

”Jag valde franska först och främst för att det låter så fint”(FS)

”Jag tyckte att franska var ett fint språk” (FS)

”Språket är vackert” (FS)

Vissa elever betonade att det var på grund av att de tyckte att franska kommer att vara användbart i framtida yrken:

”Jag behövde franska för mitt framtida yrke, då jag behöver kunna många olika språk” (KS)

”Franska är ett språk som är bra att kunna i flera olika yrken, då man ska arbeta utomlands” (FS)

”Jag valde att studera franska delvis för att man hört mycket om det som språk och för att det kunde vara användbart i framtiden” (FS)

”Jag tyckte att det är viktigt att kunna mer än bara ett språk bredvid engelska” (KS)

Vissa elever har kommenterat på ett tydligt sätt att de hade varit påverkade av en familjemedlem eller familjens tidigare resor i Frankrike:

”Min mamma var franska lärare på min skola så det var lite därför jag valde det” (KS)

”Min farsa ville det, och jag tänkte, varför inte?” (KS)

”Jag valde det först och främst för att jag sedan jag var liten alltid har åkt med familjen till Frankrike” (FS)

Vissa elever argumenterade att de hade varit nyfikna på att lära sig ett nytt språk eller att de hade velat åka till Frankrike:

”Vill åka till Frankrike det är därför” (FS)

”[...] Då kändes franska som det roligare och mer intressanta språket” (FS)

”Jag vill inte läsa ryska, så det blev det franska, men jag tycker att det var ett bra val för det är roligt” (FS)

Slutligen har en elev skrivit en kommentar gällande föräldrarnas åsikt och sitt slutliga val:

”Valde först spanska som mamma ville men jag tyckte verkligen inte om det så jag valde franskan som andra och enda alternativ” (FS)

Resultaten visar dessutom att ”*ryktet om det franska språket*” (medelvärde 3.39) samt ”*intresset för den franska kulturen*” (medelvärde 3.38) representerar två viktiga skäl för eleverna som valde studera franska och att ”*lärarnas och kompisars åsikt*” å ena sidan (medelvärde 2.15) och ”*föräldrarnas åsikt*” (medelvärde 2.41) å andra sidan inte representerar något viktigt för eleverna när de valde att studera franska.

Elevernas svar beroende av skolformen

Om vi observerar resultaten beroende av skolkulturer är det mycket intressant att observera att en stor skillnad kan finnas vad gäller svarsalternativet ”*studera med kompisar*” eftersom detta svarsalternativ representerar ett medelvärde på 2,55 hos eleverna som studerar i den kommunala skolan mot ett medelvärde på 3,07 hos eleverna som studerar i den fristående skolan. Vad gäller svarsalternativen ”*lärarnas och kompisars åsikt*” och ”*föräldrarnas åsikt*” är medelvärdena nästan identiska. Eleverna som studerar i den fristående skolan har placerat svarsalternativet ”*intresset för den franska kulturen*” lite högre i rangordningen än eleverna som studerar i den kommunala skolan (3,48 respektive 3) samt svarsalternativet ”*annat*” (3,75 respektive 3,25)

Elevernas svar beroende av föräldrarnas utbildningsnivå

Vi kan observera en stor skillnad gällande svarsalternativet ”*studera med kompisar*” eftersom detta svarsalternativ representerar ett medelvärde på 2,45 hos eleverna som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet och ett medelvärde på 3,31 hos eleverna som inte har någon förälder som har studerat mer än 3 år på universitet. Medelvärde för svarsalternativet ”*annat*” är mycket högt (4,3) för eleverna som studerar i den fristående skolan och högt (3,88) för eleverna som studerar i den kommunala skolan. Variabeln ”*föräldrarnas utbildningsnivå*” visar inte någon märkbar skillnad mellan eleverna som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet och eleverna som inte har någon förälder som har studerat mer än 3 år på universitet (1,93 respektive 2,11) vad gäller svarsalternativet ”*föräldrarnas åsikt*”.

5.3 Elevernas medvetenhet om personerna som har påverkat deras val att studera franska och om sättet föräldrarna har varit delaktiga i valet.

Eleverna fick välja mellan de olika svarsalternativen (varje elev fick möjlighet att göra flera kryss) gällande vilka personer som hade påverkat dem innan de valde att studera franska samt på vilket sätt. Den första kolumnen i tabellen indikerar hur många elever har citerat minst ett svarsalternativ och symbolen *f* indikerar antalet kryssade svarsalternativ. Resultatet i procent beskriver frekvensen för varje svarsalternativ.

Jag valde trots detta att endast redovisa resultaten beroende av skolformen i tabell 5:3:2 för att läsaren skall få en bild av på vilka sätt eleverna upplever att föräldrarna har varit delaktiga i deras val att studera franska även om dessa resultat inte har en tillräcklig grad av validitet. Jag valde att inte redovisa resultaten grupperade efter elevernas svar gällande på vilket sätt föräldrarna har varit delaktiga i deras val att studera franska om de upplevde ett inflytande från sina föräldrar beroende av föräldrarnas utbildningsnivå i tabell 5:3:2 på grund av att endast 33 % av elever som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet upplevde att föräldrarna hade påverkat deras val att studera franska.

	Elever med minst ett kryssat inflytande	<i>f</i>	Lärare	Föräldrar	Bekant/släkting	Kompisar	Ingen
Friskola A	32 (på 34)	43	14 %	20 %	22 %	19 %	26 %
Kommunalskola B	14 (på 15)	15	6 %	40 %	20 %	0 %	34 %
Högskola > 3 år	22 (på 23)	31	13 %	33 %	23 %	16 %	13 %
Högskola < 3 år och mindre	21 (på 22)	26	16 %	16 %	16 %	10 %	42 %

5: 3: 1 Elevernas svar om vilka personer som har påverkat dem innan de började studera franska om de upplevde någon form av påverkan beroende av skolformen samt föräldrarnas utbildningsnivå.

Elevernas svar beroende av skolformen:

Resultaten visar att ungefär en fjärdedel av eleverna som studerar i den fristående skolan samt eleverna som studerar i den kommunala skolan svarade att de inte har upplevt att någon påverkade dem när de valde att studera franska. Eleverna som studerar i den fristående skolan upplevde mindre omfattning än eleverna som studerar i den kommunala skolan att de påverkats av sina föräldrar (20 % respektive 40 %). Eleverna som studerar i den kommunala skolan har inte gett ett enda svar som skulle ha visat att de upplevde att de påverkats av sina kompisar (mot 20 % för eleverna om studerar i den fristående skolan). Vi kan observera att svarsalternativet ”*bekant/släkting*” samt ”*lärare*” fick nästan samma svarsfrekvens både för eleverna om studerar i den fristående skolan och eleverna som studerar i den kommunala skolan.

Elevernas svar beroende av föräldrarnas utbildningsnivå:

Resultatet visar en stor avvikelse gällande svarsalternativet ”*ingen*” eftersom 42 % av eleverna som inte har någon förälder som har studerat mer än 3 år på universitet har angivit detta svarsalternativ mot enbart 13 % av eleverna som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet. Vi kan dessutom observera en stor avvikelse gällande svarsalternativet ”*föräldrar*” eftersom 33 % av eleverna som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet har angivit detta svarsalternativ mot enbart 16 % för eleverna som inte har någon förälder som har studerat mer än 3 år på universitet.

Vissa elever som svarade ”*föräldrar*” har skrivit en kommentar:

”Mamma lite (hon är franskalärare)” (KS)

”Främst mamma och pappa” (KS)

”Min mamma, mormor och morfar” (FS)

”Fick mig att inse att man har större nytta av franska än tyska” (FS)

Vissa elever som svarade ”*bekant/släkting*” har skrivit en kommentar:

”Min syster som är ett år äldre än mig läste franska och jag tyckte det verkade kul” (KS)

”Mina syskon” (FS)

”Några kusiner i Libanon och en av mammas kompisar” (FS)

”Mina syskon” (FS)

”Min bror läste franska” (FS)

”Min kusin bor i Lyon” (FS)

”Syster” (FS)

”Släktingar från mammas sida är från Schweiz så har haft franska i min uppväxt” (FS)

”Min faster är franskalärare så hon har uppmuntrat mig” (FS)

En elev som studerar i den kommunala skolan svarade ”*lärare*” skrev att ”Franskaläraren inspirerade mig”.

	elever med minst ett sätt	<i>f</i>	Prata med lärare	Prata om bok, film, musik	Diskussion med sitt barn	Leta info med sitt barn	pratad om tidigare resor	pratad om intryck av Frank.	Annat
Friskola A	50 %	24	13 %	4 %	29 %	0 %	20 %	17 %	17 %
Kommunal skola B	80 %	11	14 %	0 %	14 %	0 %	28 %	28 %	56 %

5: 3: 2 Föräldrarnas delaktighet i elevernas val att studera franska.

Resultaten beroende av skolformen speglar att en stor skillnad kan finnas vad gäller svarsalternativet ”*annat*” eftersom detta svarsalternativ kryssades av 56 % av eleverna som studerar på den kommunala skolan mot endast 17 % av eleverna som studerar i den fristående skolan. Eftersom endast 4 elever på 12 som studerar på den kommunala skolan skrivit någon kommentar för att förklara sitt val, kan det betyda att de andra eleverna inte riktigt har förstått frågan eller inte ville svara. En annan viktig punkt är att endast 50 % av eleverna som studerar i den fristående skolan inte har kryssat något svarsalternativ på grund av de upplevde inte någon påverkan av sina föräldrar.

Vissa elever som studerar på den kommunala skolan skrev en kommentar:

”De har bara nämnt att de tidigare läst franska”

”Min mamma är lärare i franska”

”Vi åkte till Frankrike när jag gick i 5:an”

”Jag har varit med min familj i Frankrike”

5.4 Elevernas tillfredsställelse i efterhand med sitt val att studera franska

Resultaten visar att majoriteten av eleverna är nöjda med sitt val att studera franska.

	Ja	Nej
Alla elever	94 %	6 %

5: 4: 1: Eleverna tillfredsställelse i efterhand med sitt val att studera franska?

Av de 3 eleverna som inte är nöjda med sitt val att studera franska har två skrivit en kommentar:

(Nej) ”Jag fick en dålig start av lärare när jag var i min tidigare skola” (KS)

(Nej) ”Så som jag ser på min framtid har jag inte at jag kommer få så mycket hjälp av att ha läst franska” (KS)

6. Diskussion och slutsats

6.1 Resultatdiskussion

Första frågan: Är eleverna medvetna om eventuella betydelser av familjens inflytande eller inte över deras val av att studera franska?

Den första frågeställningen är mycket väsentlig vad gäller validiteten och trovärdigheten av resultatdiskussionen. Resultaten visar att eleverna har en tydlig medvetenhet rörande existensen av familjens inflytande eller inte över deras val av att studera franska. En viktig aspekt är till exempel att väldigt många elever (90 %), oberoende av skolformen eller föräldrarnas socialbakgrund, visste vilken utbildning deras föräldrar har. Detta argument förstärks med den stora avvikelser i rangordningen mellan svarsalternativet ”*annat*” och ”*föräldrarnas åsikt*” vad gällde frågan om vad som var viktigast för dem när de valde att studera franska (tabell 5:2:1). Många elever som angav svarsalternativet ”*annat*” har nämligen skrivit en kommentar för att betona att det var deras eget beslut att studera franska. Samtidigt har några elever som placerade svarsalternativet ”*föräldrarnas åsikt*” i rangordningstoppen inte tvekat att kommentera sitt svar, vilket visar att de var beredda att ta ansvar för sitt svar. Det kan också tyckas något anmärkningsvärt att 26 % av eleverna som studerar på den fristående skolan och 30 % av eleverna som studerar på den kommunala skolan angav svarsalternativet ”*ingen person*” när det gällde frågan om vem som har påverkat dem innan de började studera franska (tabell 5:3:1).

Andra frågan: Tror eleverna att föräldrarnas åsikt är den viktigaste faktorn när eleverna valde att studera franska?

Resultaten visar att föräldrarnas åsikt inte är den viktigaste faktorn när eleverna valde att studera franska oavsett skolform (fristående skola eller kommunal skola) och inte heller föräldrarnas utbildningsnivå (tabell 5:2:1). Min första hypotes som var att eleverna uppfattar att den viktigaste faktorn när de valde att studera franska inte är föräldrarnas åsikt utan det egna intresset kan verifieras på grund av att svarsalternativet ”*annat*” blev placerat i toppen av elevernas rangordning och att eleverna skrev väldigt många kommentarer för att förklara sitt val.

Eleverna valde att studera franska framför allt på grund av egen motivation. Denna argumentering kan förstärkas om vi kumulerar resultaten av svarsalternativet ”*annat*” och resultaten av svarsalternativet ”*stort intresse för den franska kulturen*”, vilket visar att dessa två kumulerade svarsalternativ har varit mycket bättre placerade i rangordningen än svarsalternativet ”*föräldrarnas åsikt*”. Vi kan tillägga att dessa två kumulerade svarsalternativ fick en högre rangordning hos eleverna som studerar i den fristående skolan än hos eleverna som studerar i den kommunala skolan samt hos eleverna som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet än hos eleverna som inte har någon förälder som har studerat mer än 3 år på universitet. Skillnaden är dock för liten för att kunna dra någon generell slutsats.

En annan viktig och intressant aspekt är att ett stort antal elever har kommenterat sitt val att studera franska genom att betona att det var på grund av det franska språket är ett fint språk (*cf sida 14*). Samtidigt fick svarsalternativet ”*rykte av det franska språket*” ett medelvärde på 3,39 i rangordningen och har varit citerat av alla elever (48 stycken). Dessa två variabler visar att eleverna har höga tankar om det franska språket.

Har föräldrarna påverkat sina barn för att de har denna åsikt om det franska språket som Bourdieus teori om ärvt kulturella kapitalet skulle kunna få oss att tänka? Resultaten vad gäller den höga placeringen av svarsalternativet ”*stort intresse för den franska kulturen*”, den höga placeringen av svarsalternativet ”*rykte av det franska språket*” samt elevernas bild om att det franska språket är ett fint språk, visar att dessa tre parametrar representerade tre viktiga skäl för eleverna när de valde att studera franska men kan inte vara kopplade till begreppet familjestrategi av Kellermans och Montandon (1991).

Vad gäller svarsalternativet ”*lärarnas/kompisars åsikt*” visar också resultaten (som är mycket nära beroende av skolformen samt föräldrars utbildningsnivå) att eleverna inte har fått denna bild av det franska språket från dessa två påverkans effekter eftersom detta svarsalternativ har varit placerad sist i rangordningen med ett medelvärde på 2,15. En hypotes kan vara att eleverna har varit påverkade av en ”generell” positiv bild av det franska språket i hela det svenska samhället, till exempel med den intensiva användningen av franska språket i reklam, vikten av Frankrike i den svenska historien (Bernadotte till exempel) eller inflytandet av franskan i det svenska språket.

På ett generellt sätt vad gäller valet att studera franska återfinns jag inte samma resultat som Eva Ranerhill (2002) som betonade att vi kan finna en korrelation mellan föräldrars sociala bakgrund och elevers utbildningsval. Ett fåtal elever väljer att studera franska i jämförelse med elever som väljer att studera spanska men resultaten visar att detta var ett eget beslut. Kommentaren av en elev som skrev att hon valde att studera spanska först eftersom hennes mamma ville det men som sedan har bytt till franska, kan på ett tydligt sätt sammanfatta vad resultaten visade, det vill säga att eleverna främst väljer att studera ett språk efter sina egna intressen och tror inte att föräldrarnas åsikt är den viktigaste faktorn.

Tredje frågan: Är föräldrarnas påverkan starkare när föräldrarna är högtutbildade?

Resultaten måste analyseras på en dubbel nivå. På en första nivå visar mitt arbete att antalet elever som inte upplevde något inflytande från sina föräldrar är relativt högt (en fjärdedel av eleverna som studerar i den fristående skolan samt en fjärdedel av eleverna som studerar i den kommunala skolan svarade att de inte har upplevt att någon påverkade dem när de valde att studera franska). På en andra nivå visar mitt arbete en intressant skillnad vad gäller elevernas svar om vilken person som har påverkat dem innan de valde studera franska beroende av skolformen samt föräldrarnas utbildningsnivå (Tabell 5:3:1).

Beträffande elevernas svar om vilken person som har påverkat dem innan de valde studera franska beroende av skolformen, kan vi observera att 40 % av eleverna som studerar i den fristående skolan valde svarsalternativet ”*föräldrar*” mot endast 20 % eleverna som studerar i den kommunala skolan. Vi kan dra en parallell mellan dessa siffror med föräldrarnas utbildningsbakgrund i de två analyserade skolformerna. Den kommunala skolan är nämligen placerad i en kommun där endast 20 % av mödrarna och 6 % av fäderna har studerat minst 3 år på universitet och där varannan förälder har högst gymnasieutbildning (tabell 5:1:2) medan den fristående skolan är placerad i en kommun där varannan moder och 30 % av fäderna har studerat minst 3 år på universitet och 6 % av fäderna har studerat minst 3 år på universitet och där varannan förälder har högst gymnasieutbildning. Konsekvensen är att skolformen är en viktig orsak när det gäller att analysera vilka personer som har påverkat eleverna innan de valde studera franska eftersom den fristående skolan tenderar att värdera elevernas egna individuella val högre än den kommunala skolan. Men kan vi dra slutsatsen att föräldrarna till eleverna som studerar i den kommunala skolan är mer uppmärksamma på sina barns skolorientering, speciellt vad gäller språkval än föräldrarna till eleverna som studerar i den fristående skolan?

Det viktigaste resultatet kan ses vad gäller elevernas svar om vilken person har påverkat dem innan de valde studera franska beroende av föräldrarnas utbildningsnivå. På grund av det inte tog elevernas slutbetyg i franska i beräkning, tillåter mitt arbete inte att verifiera resultatet i pressmeddelandet från Skolverket (2009) som betonade att "föräldrarnas utbildningsnivå är den bakgrundsfaktor som har störst betydelse för elevers slutbetyg i grundskolan". Men om vi kopplar ihop skolverkets resultat med Bourdieus teori om att föräldrar med hög utbildning förmedlar ett högt kulturellt kapital till sina barn, återfinns mitt resultat samma avvikelse eftersom 33 % av eleverna som har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet valde svarsalternativet "föräldrar" mot endast 16 % av eleverna som inte har minst en förälder som har studerat minst 3 år på universitet. Vi återfinns Raneshills (2002) slutsats som är att högutbildade blir mer engagerade i sina barns studier samt Aunola, Nurmi, Onatsu-Arviolommi & Pulkinen (1999) slutsats som är att föräldrars sociala bakgrund kan påverka sättet hur föräldrarna tar hand om sina barn.

Mitt arbete verifierar inte min andra hypotes som var högutbildade föräldrar inte påverkar sina barn mer än lågutbildade föräldrar när det gäller valet att studera franska och att det kulturella kapitalet spelar en minimal roll för valet. Det visar tvärtom att föräldrarnas utbildningsnivå har en stor betydelse för elevers val att studera franska.

Fjärde frågan: Spelar föräldrarnas/släktingars eget intresse och kunskaper en roll när eleverna väljer att studera franska?

Här är min ambition att lägga de första stenarna till grund för fortsatt forskning eftersom resultaten inte har en tillräcklig grad av validitet. Enkätresultaten (inklusive kommentarer) har visat att föräldrarna nästan aldrig har pratat om den franska kulturen med sina barn innan de valde att studera franska (tabell 5:3:2). Även om det är omöjligt att visa ett samband med föräldrarnas utbildningsnivå och tidigare resor i Frankrike (tabell 5:1:3), är det intressant att notera att ungefär 20 % av eleverna har valt svarsalternativet "föräldrar har pratat om tidigare resorna i Frankrike" och några stycken har skrivit under sina kommentarer att resorna med föräldrarna i Frankrike innan de började studera franska har varit ett viktigt skäl för att de valde att studera franska (Tabell 5:1:3 visar att varannan elev har varit i Frankrike minst en gång med sina föräldrar).

Vad beträffar föräldrarnas kunskaper om det franska språket och om Frankrike på ett mer generellt sätt, återfinns vi Bourdieus resonemang om kulturellt kapital som är att det spelar en viktig roll när föräldrar äger ett kulturellt kapital som innehåller kunskaper, relationer, erfarenheter om det franska språket och Frankrike. Till exempel en lärare i franska i familjen, en del av familjen som bor i Frankrike eller i ett land där man pratar franska eller syskons tidigare studier i franska och deras positiva åsikt om det franska språket är viktiga skäl som eleverna angivit i sina kommentarer (cf sida 16-17). Även om det inte är möjligt att dra några generella slutsatser skulle det vara intressant att fortsatt forskning analyserar sambandet med föräldrarnas och släktingarnas egen relation till Frankrike och det franska språket och studera detta samband med hänsyn till Browns begrepp *parentocracy*.

6.2 Metoddiskussion och fortsatt forskning

Eftersom jag var med vid undersökningstillfällena och kunde hjälpa informanterna om de hade frågorna gällande sättet att fylla enkäterna är en positiv aspekt att nästan alla elever har svarat på alla frågorna. Bedömningen av resultaten är att det inte är möjligt att dra några generella slutsatser om vad gäller varför eleverna valde att studera franska eftersom undersökningsgruppen var för liten och för obalanserad i sin sammansättning.

Validiteten kan anses som god eftersom resultaten är i överensstämmelse med området som avsågs undersökas. Det har, med hjälp av en kvantitativ metod kopplad med elevernas kommentarer, varit möjligt att jämföra två olika skolformer placerade i två olika kommuner med olika bakgrund bland befolkningen.

Frågan *vad som var viktigast för informanterna när de valde att studera franska?* var inte väl formulerad eftersom frågan innehöll en rangordning med en skala från 1-5 men 6 svarsalternativ och kunde ha ställts på ett annat sätt. Med samma tanke, var det inte nödvändig att fråga informanterna om vilken sorts arbete föräldrarna har eftersom jag enbart har tagit i beräkningen om föräldrarna arbetade, studerade eller var arbetslösa.

Jag hade inte behövt ställa fler frågor i enkäterna på grund av att undersökningen enbart gällde elevernas åsikt om deras val att studera franska. Ett stort antal av eleverna har skrivit kommentarer, vilket tillåter att integrera en liten kvalitativ analys. Det skulle emellertid ha varit relevant att komplettera och jämföra dessa resultat med föräldrarnas åsikt för att kunna få en bredare och tydligare bild av skälen som kan förklara varför eleverna valde att studera franska. Det skulle också varit intressant att inkludera mer kvalitativa analyser till exempel vad gäller det stora intresset för den franska kulturen (varför och på vilket sätt uppstår detta intresse?). Slutligen skulle det varit intressant att kunna definiera föräldrarnas och elevernas kulturella kapital, och mer särskilt de kulturella varorna på ett djupare kvalitativt sätt med hjälp av djupa intervjuer.

6.3 Relevans för läraryrket

I det moderna svenska samhället spelar marknadsföringen en livsviktig roll för skolorna, som måste locka eleverna till sig. Som lärare i franska är det extremt viktigt att förstå varför eleverna valde att studera franska för att kunna intressera mer elever att studera detta språk. Tabellen 5:4:1 visar att 94 % av alla elever är nöjda med deras val att studera franska och resultaten visar att föräldrarnas åsikt inte var det viktigaste för eleverna när de valde att studera franska. Ett stort intresse för den franska kulturen är ett mycket viktig skäl för eleverna och det betyder att lärarna måste fokusera på detta genom att lyfta fram den franska kulturen istället för att till exempel bara prata med föräldrarna under ”öppet hus” dagarna. Om forskning tidigare presenterad i uppsatsen visar att föräldrarnas utbildningsbakgrund spelar en viktig roll vad gäller programval eller betygsnivå och om vårt arbete visar att föräldrarnas utbildningsbakgrund har en stor betydelse för elevers val att studera franska, får lärarna i franska inte glömma att ta i beräkning att elevernas intresse och viljan att lära sig är en viktig parameter innan valet av ett modernt språk. En viktig aspekt är att en lärare i franska måste kunna anpassa sin undervisning eftersom alla elever inte har samma kulturella kapital gällande det franska språket.

6.4 Slutsats

Resultaten av enkätundersökningen kan analyseras på tre nivåer även om läsaren inte får glömma att det är en mycket liten undersökning som det är omöjligt att dra några generella slutsatser ifrån.

På en första nivå har eleverna en tydlig medvetenhet rörande existensen av familjens inflytande eller inte över deras val att studera franska. Ungefär en tredjedel av det totala antalet av eleverna tycker att ingen person påverkade dem innan de började studera franska

På en andra nivå är föräldrarnas åsikt inte den viktigaste faktorn när eleverna valde att studera franska oavsett skolform (fristående skola eller kommunal skola) och inte heller föräldrarnas utbildningsnivå. Den viktigaste faktorn är elevernas eget intresse för det franska språket och det franska samhället på ett mer generellt sätt.

På en tredje nivå är föräldrarnas påverkan starkare när föräldrarna är högtbildade, vilket är i korrelation med Bourdieus teori om kulturellt kapital.

7. Referenser

Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo (2003). *Klassisk och modern samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Aunola, Kaisa, Nurmi, Jari-Erik, Lerkkanen, Marja-Kristiina. & Rasku-Puttonen, Helena (2003). "The role of achievement-related behaviors and parental beliefs in children's mathematical performance." i *Educational Psychology*, 23, 403-421.

Beitone, Alain, Dollo, Christine, Gervasoni, Jacques, Le Masson, Emmanuel & Rodrigues, Christophe (2004). *Sciences sociales*. (4:e uppl.). Paris: Sirey.

Bourdieu, Pierre & Passeron, Jean-Claude (1970). *La Reproduction. Éléments pour une théorie du système d'enseignement*. Paris: Editions de Minuit.

Bourdieu, Pierre (1980). *Le sens pratique*. Paris: Editions de Minuit.

Bourdieu, Pierre (1993). *Sociologiska texter*. Stockholm: Symposion.

Bourdieu, Pierre (2004). *Praktiskt förnuft, Bidrag till en handlingsteori*. Göteborg: Daidalos.

Broady, Donald (1990). *Sociologi och epistemologi – om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. Stockholm: HLS förlag.

Broady, Donald (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. Uppsala: Sceptronhäfte.

Brown, Phillip (1990). "The 'ThirdWave': Education and the Ideology of Parentocracy". *British journal of sociology of education*, vol 11 n°1, 65-85.

Duru-Bellat, Marie & Van Zanten, Agnès (2005). *Sociologie de l'école*. (3:e uppl.). Paris: A. Colin.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2007). *Metodpraktikan Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Giddens, Anthony (2007). *Sociologi*. (4:e uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Gustafson, Sigrid B (1994). "Female underachievement and overachievement: parental contributions and long-term consequences". *International Journal of Behavioral Development*, 17, 469-484.

Kellerhals, Jean & Montandon, Cléopâtre (1991). *Les stratégies éducatives des familles*. Neuchâtel: Delachaux et Niestlé.

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Onatsu-Arviolommi, Tiina (2003). "Pupils' achievement strategies, family background and school performance", *University of Helsinki, department of psychology, Research reports N:O 23*.

Persson, Anders, Andersson, Gunnar & Nilsson Lindström, Margareta (2003). "Framgångsrika skolledare i spänningsfält och allianser" i Persson, Anders (red): *Skolkulturer* (s. 33-56). Lund: Studentlitteratur.

Ranehill, Eva (2002). "Snedrekrytering till högre studier, en litteraturöversikt". *Arbetsrapport, Institutet för Framtidsstudier (2002:10)*.

Skolverket

<http://www.skolverket.se>

Statistiska centralbyrån

<http://www.scb.se>

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.

<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf090103>

8. Bilagor

Anhållan om tillstånd för att ert barn kan delta i en undersökning inom ramen för ett examensarbete vid lärarutbildningen vid Göteborgs universitet

Jag skall nu skriva den avslutande uppgiften inom lärarutbildningen som är mitt examensarbete som skall vara klart i januari 2011.

Utifrån Bourdieus teori om socialreproduktion är syftet att utreda om eleverna känner sig medvetna eller uppfattar en form av påverkan när de valde att studera franska.

För att kunna besvara dessa frågor behöver jag samla in material genom frågeenkät med elever i en klass.

Jag vill med detta brev be er som vårdnadshavare om tillåtelse att ert barn deltar i den frågeenkät som ingår i examensarbetet. Alla elever kommer att garanteras anonymitet. De skolor/enheter/klasser som finns med i undersökningen kommer inte att nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskilja i undersökningen. I enlighet med de etiska regler som gäller är deltagandet helt frivilligt. Ert barn har rättigheten att intill den dag arbetet är publicerat, när som helst välja att avbryta deltagandet. Materialet behandlas strikt konfidentiellt och kommer inte att finnas tillgängligt för annan forskning eller bearbetning.

Vad vi behöver från er är att ni som elevens vårdnadshavare skriver under detta brev och så snart som möjligt skickar det med eleven tillbaka till skolan så att ansvarig lärare kan samla in svaret vid tillfälle. Sätt således ett kryss i den ruta som gäller för er del:

Som vårdnadshavare ger jag tillstånd att mitt barn deltar i undersökningen

Som vårdnadshavare ger jag inte tillstånd att mitt barn deltar i undersökningen

Datum

.....
vårdnadshavares underskrift/er elevens namn

Har ni ytterligare frågor ber vi er kontakta mig på nedanstående adresser eller telefonnummer:
Med vänliga hälsningar

Francois-Xavier Poret
fxporet@hotmail.com
0515-50507

Handledare för undersökningen är Katarina Vajta, Inst för språk och litteraturer
Kursansvarig lärare är Jan Carle, docent, Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen
031 786 4792

Brev till rektorn

Hov, den 15 november 2010

Hej (Rektorns namn)!

Mitt namn är Francois-Xavier Poret och jag studerar det korta lärarprogrammet på Göteborgs universitet med Franska och Samhällskunskap som ämnen. Jag har precis börjat skriva min C-uppsats.

Min uppsats kommer att analysera vilka faktorer som påverkade eleverna när de valde att studera det franska språket, speciellt föräldrarnas påverkan. Jag skulle vilja komma till er skola och ställa frågor (i form av enkäter) till alla elever som studerar franska.

Om ni tror att det skulle vara möjligt att ordna, kommer jag att höra av mig nu i veckan för att boka en tid. Om ni har några frågor kan ni nå mig på telefon eller e-post.

Naturligtvis vill jag precisera att alla enkäter kommer att vara anonyma och endast kommer att ligga till grund för min uppsats.

Med vänliga hälsningar

Francois-Xavier Poret

0513-50507
073-38023823

Enkät

Valet att studera Franska

Steg :

- Steg 1 eller Steg 2
- Steg 3 eller Steg 4

Genus :

- M
- F

**1. Vad var viktigast för dig när du valde att studera franska?
Rangordna alternativen nedan på en skala från 1-5 där 5 är mest och 1 är minst**

Skriv siffran framför alternativen

- _____ Stort intresse för den franska kulturen
- _____ Studera franska tillsammans med kompisar
- _____ Rykte om det franska språket
- _____ Vad kompisar och lärare tycker
- _____ Vad mamma och/eller pappa tycker
- _____ Annat

Kommentar:

2a. Om du upplever att personer har påverkat dig i ditt val att studera franska, vem har påverkat dig?

Flera kryss får göras.

- Lärare
- Din mamma och/eller din pappa
- Nära bekant till familjen och/eller någon släkting – vem i så fall?

Svar: _____

- Kompisar
- Ingen person

2 b. Om du svarat ja på föregående fråga kan du rangordna personerna nedan på en skala från 1-10 där 10 är mest och 1 är minst, hur mycket har personerna påverkat dig. 0=ingenting

Skriv siffran framför personen

_____ Lärare

_____ Din mamma och/eller din pappa

_____ Nära bekant till familjen och/eller någon släkting

_____ Kompisar

_____ Annat

3. Om du upplever att din mamma och/eller pappa har påverkat dig i ditt val att studera franska, på vilket sätt har din mamma och/eller pappa varit delaktiga i ditt val att studera franska?

Kryssa i på alla sätt de har varit delaktiga

- Har träffat läraren i franska innan du valde att studera franska.
- Har presenterat och/eller samtalat om någon fransk bok, film eller musik
- Diskussioner tillsammans med dig
- Tillsammans med dig letat upp information på nätet om undervisningen i franska
- Har pratat om tidigare resor i Frankrike
- Har pratat om tidigare eller aktuella intryck av Frankrike på ett generellt sätt
- Annat

Kommentar:

4. Hade du varit i Frankrike innan du valde att studera Franska?

- Ja
- Nej

Kommentar:

5. Var du och dina föräldrar överens om ditt val att studera franska?

- Ja
- Nej
- Varken ja eller nej
- Pappa överens men inte mamma
- Mamma överens men inte pappa
- Annat

Kommentar:

6. Är du nöjd med ditt val att studera franska?

- Ja
- Nej

Kommentar:

7a. Hur lång utbildning har din mamma?

- Grundskola
- Gymnasium 2 år eller Gymnasium 3 år
- Högskola 3 år eller mindre
- Högskola mer än 3 år
- Vet inte
- Annat

Kommentar:

7b. Hur lång utbildning har din pappa?

- Grundskola
- Gymnasium 2 år eller Gymnasium 3 år
- Högskola 3 år eller mindre
- Högskola mer än 3 år
- Vet inte
- Annat

Kommentar:

8a. Vad gör din mamma idag?

- Studerar
- Arbetar
- Arbetslös
- Annat

Om du kryssat i **arbetar** vad jobbar hon med? Yrke?

Svar: _____

Om du kryssat i **studerar**, vad studerar hon till?

Svar: _____

Om du kryssat i **annat**, kan du kommentera ditt svar?

8b. Vad gör din pappa idag?

- Studerar
- Arbetar
- Arbetslös
- Annat

Om du kryssat i **arbetar**, vad jobbar han med?

Svar: _____

Om du kryssat i **studerar**, vad studerar han till?

Svar: _____

Om du kryssat i **annat**, kan du kommentera ditt svar?

Tack så mycket!!!